

Pakolais- ja siirtolaisuuspolitiikan periaatteet muotoutuvat

Silloin tällöin kuulee väitettävän, että Suomella ei ole siirtolaisuuspolitiikkaa. Tämä ei pidä paikkaansa.

Vuonna 1992 yhdistettiin työministeriön yhteydessä toiminut Siirtolaisuusasiain neuvottelukunta ja sosiaali- ja terveysministeriön yhteydessä ollut Pakolaisasiain neuvottelukunta Pakolais- ja siirtolaisuusasiain neuvottelukunnaksi (PAKSI). Vuoden 1993 lopussa valmistui sen ensimmäinen merkittävä saavutus, perusteellinen kannanotto Suomen ajankohtaisiin pakolais- ja siirtolaisuuskysymyksiin.

Ajankohta tällaiselle kannanotolle on otollinen. Euroopan talousaluesopimuksen (ETA) astuttua voimaan 1.1.1994 erityistä merkitystä on työvoiman vapaalla liikkuvuudella. Tosin ETA:n toteutumisen ei arvioida johtavan merkittävään ulkomaalaisten muuttoon Suomeen. Sen sijaan nuorten ja hyvin koulutettujen suomalaisten muuton erityisesti läntiseen Eurooppaan arvellaan lisääntyvän.

PAKSI:n kannanotto luovutetaan maaliskuussa pääministeri Esko Aholle. Toivottavaa olisi, että hallitus mietinnön pohjalta tekisi mahdollisimman pian oman kannanottonsa Suomen pakolais- ja siirtolaisuuspolitiikan linjanvedoiksi ja mahdollisesti antaisi myös eduskunnalle selonteon Suomen pakolais- ja siirtolaisuuspolitiikasta. Nämä asiat - jos mitkään - liittyvät kiinteästi Euroopan yhdentymiskehitykseen. Neuvottelukunta pitää tärkeänä myös sitä, että Suomi jatkaa perinteistä pohjoismaista yhteistyötä pakolaisuus- ja siirtolaisuuspolitiikassa.

PAKSI pitää välttämättömänä, että Suomella on selkeät päämäärät ja suuntaviivat pakolais- ja siirtolaisuusasioissa, ottaen huomioon Euroopan nykyisen kehitysvaiheen asettamat velvoitteet ja haasteet. Tulevien vuosikymmenten aikana Suomeenkin tulee muodostumaan kasvavia etnisiä ryhmiä ja vähemmistöjä. Kannanoton tarkoituksena on määrittää, miten Suomen tulisi kehittää yhteiskuntaansa suvaitsevan vuorovaikutuksen yhteisöksi sekä vaikuttaa kansainvälisellä tasolla kehitykseen, johon kuuluu vapaa liikkuvuus ja suojan antaminen sitä tarvitseville ihmisille.

Kannanotossa pohditaan myös Suomen tulevaa väestökehitystä. Kansallisena lähtökohtana voisi olla väestön nykyinen taso ja mahdollisesti sen hallittu kasvattaminen. Neuvottelukunnan mielestä perhepolitiikan keinoilla aikaansaataavaa syntyvyyden lisäystä voitaisiin täydentää ulkomailta tulevilla maahanmuuttajilla. Heikosta työllisyysstilanteesta johtuen ei lyhyellä aikavälillä ole tarvetta positiiviseen muuttotaseeseen. Periaatteessa maahanmuuton taso tulisi pitää mahdollisimman riippumattomana suhdannevaihteluista. Väestökehityksen kannalta 10 000 henkilön vuosittainen muuttovoitto olisi toivottavaa. Neuvottelukunta korostaa myös, että Suomelle tulisi laatia kokonaisvaltainen väestöpoliittinen ohjelma.

Suomi on kehittymässä monikulttuurismaaksi ja Suomeen asettuneet ulkomaalaiset tulisi nähdä ennen kaikkea voimavarana ja uusina mahdollisuuksina. Vastaavasti suomalaiset voivat entistä helpommin hakeutua opiskelemaan ja työhön ulkomaille – ja mahdollisesti palata sieltä sitten aikanaan takaisin hyödyntämään suomalaista yhteiskuntaa. Ulkosuomalaisiin ja heidän

jälkeläisiinsä tulisi pitää kiinteää yhteyttä ja nähdä ulkosuomalaiset mm. ulkomaankauppaa ja kulttuurivientiä palvelevana voimavarana.

Nykyään Suomen pakolais- ja siirtolaisuusasioita hoitaa kuusi ministeriötä. Neuvottelukunta korostaakin eri ministeriöiden välisen yhteistyön merkitystä. Hyvä hallinto edellyttää myös tutkimuksia ja selvityksiä ajankohtaisista asioista. PAKSI pitää tärkeänä tutkimus- ja tilastotoiminnan kehittämistä ja toteaa: "Luontevimmin tämä tapahtuisi alan ainoan tutkimuslaitoksen, Turussa toimivan Siirtolaisuusinstituutin kautta."

PAKSI:n perusteellinen työ, ja sen pohjalta mahdollisesti hallituksen ytimissä annettavat pakolais- ja siirtolaisuuspolitiikan periaatelinjaukset, toivottavasti käynnistävät keskustelun myös eduskunnan piirissä, julkisessa sanassa ja laajemminkin koko yhteiskunnassa. Näin rakentaisimme suomalaista, entistä suvaitsevampaa yhteistyön kansakuntaa, joka tuntee vastuuta sekä oman maan että koko ihmiskunnan tulevaisuudesta.

Olavi Koivukangas